

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Студентки 3 курсу, 6с групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Шуліми
Оксани
Іванівни

Науковий керівник
канд.екон.наук,
доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд.екон.наук,
доцент

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2020

ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	5
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	12
2.1. Моніторинг показників соціально-економічного розвитку територіальної громади міста Чернівці.....	12
2.2. Аналіз існуючого плану соціально-економічного розвитку міста Чернівці.....	20
2.3. Стратегічне бачення перспективного плану розвитку територіальної громади міста Чернівці.....	24
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29

Вступ

Плануванню соціально-економічного розвитку територіальної громади, а також основним напрямкам стратегії розвитку, приділяється велика увага. Планування є основною формою діяльності місцевої влади, для вдосконалення соціального та економічного становища територіальної громади. Стратегію планування формують актуальні проблеми громад, що потребують вдосконалення.

Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що процес перетворень та змін первинного стану розвитку територіальної громади у досконаліший стан, з кращими показниками, які впливають у процесі отримання накопичених результатів у процесі отримання зростання кількісних показників з досвіду попередніх років.

Питання соціально-економічного розвитку територіальних громад знаходять відображення в роботах таких авторів як Берданова О., Вакуленко В., Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко.

Предметом дослідження даної теми є, планування соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Об'єктом дослідження в даній випускній кваліфікаційній роботі виступає територіальна громада міста Чернівці.

Мета цієї роботи полягає у моніторингу сучасного стану розвитку громад, аналізу планування та стратегії розвитку, що запропонована на сьогоднішній день.

Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи були поставлені такі дослідницькі завдання:

- дати конкретну характеристику стратегічному плануванню місцевого розвитку ;
- розкрити мету соціально-економічного планування розвитку територіальних громад;
- охарактеризувати основну діяльність міської влади з питань соціального та економічного розвитку, дати визначення місцевому економічному розвитку;

- проаналізувати основну діяльність влади у місцевому розвитку та її співпрацю з територіальною громадою для досягнення спільних цілей.

Теоретичною основою даної теми стали навчальні та практичні посібники авторів, що попередньо згадувались та основою для аналізу планування стратегічного розвитку територіальної громади стали загальнодоступні інтернет - ресурси, що були оприлюднені на офіційних сайтах місцевої влади міста Чернівці. Інтернет - ресурсами виступають звітність місцевої влади з приводу попередніх стратегій, підведених в підсумках за рік, та створений ними документ із завданнями нової стратегії на наступний рік.

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, першого розділу, в якому описуються теоретичні засади даної теми, другого розділу, який включає в себе три підрозділи, в яких розглядається стратегія планувань розвитку територіальних громад, висновків та списку використаних джерел із 25 найменувань. Загальний обсяг роботи 31 листів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Аналіз економічної ситуації в Україні та практика державного регулювання у країнах з розвинутою ринковою економікою свідчать, що до складу основних елементів державного регулювання економіки відносять: правове і адміністративне регулювання; бюджетно-фінансове, грошово-кредитне, цінове та валютне регулювання; індикативне планування, прогнозування, програмування соціально-економічного розвитку; структурне та кон'юнктурне регулювання; регіональну, галузеву, науково-технічну, соціальну, екологічну, зовнішньоекономічну політику; державне підприємництво, тощо.

Важливими складовими державного регулювання економіки, які дозволяють підтримувати пропорційність і узгодженість функціонування усіх ланок господарського механізму є планування, прогнозування, програмування. Саме економічне планування, базуючись на основних досягненнях фундаментальної науки і світової практики, дозволяє розв'язати життєво важливі проблеми розвитку суспільства, територій, інституційних одиниць, обґрунтовуючи при цього напрями реалізації визначених цілей, пріоритетів, стратегічних і тактичних завдань.

Планування - це такий інструмент державного регулювання економіки, який дозволяє науково обґрунтовувати можливі шляхи розвитку конкретного об'єкту управління на певний період часу. Планування базується на прогнозних розробках і на чіткому визначенні цілей розвитку, які досягаються через систему рішень, робіт, виконання програм, які сприяють досягненню цілей в рамках наявних ресурсів, термінів, відповідних виконавців, і мають на меті рішення важливих проблем розвитку національної економіки, міжгалузевих, галузевих, регіональних і локальних проблем.

Регіональне планування є цивілізованим інструментом взаємодії усіх ланок у рівневій моделі планування економіки і вищим щаблем регіональної політики. Проблема регіонального планування особливо гостро стоїть в останні 20 років, оскільки існує об'єктивна необхідність досягнення накреслених в планах соціально-

економічного розвитку цілей, яка неможлива без забезпечення хоча б відносної рівноваги у розвитку усіх районів країни: вирішення проблем міста і села, великих і малих міст, промислових агломерацій і відсталих районів. Регіональне планування характеризується різноманітністю форм. Це зумовлено не тільки специфікою, складністю регіональних проблем, як таких, але і особливостями історичного, географічного і демографічного характеру.

На регіональному рівні економічне програмування отримало законодавче закріплення з прийняттям Закону України «Про місцеве самоврядування» (Статті 25, 42). Отож, з 1997 року на регіональному рівні складаються програми соціально-економічного розвитку області на короткостроковий період (на один рік), які за змістом, структурою нагадують індикативні плани.

Розвиток – це процес перманентних перетворень та змін наявного стану суб'єкту у досконаліший стан з вищими параметрами якісних характеристик, які виникають як накопичений результат зростання відповідних кількісних показників.

Місцевий розвиток, чи розвиток територіальних громад у високорозвинених країнах світу має пряме відношення до «місцевого економічного розвитку». Насправді місцевий економічний розвиток є об'єктивним і складним багатогранним процесом, він стосується відносно завершеної суспільно економічної одиниці, в якій проявляються всі сторони життєдіяльності суспільства.

Місцевий економічний розвиток (МЕР) – це спільна діяльність влади, бізнесу та громади, метою якої є формування економічного потенціалу населеної місцевості для покращення економічного майбутнього і підвищення якості життя населення.

Місцевий розвиток, можна охарактеризувати такими ознаками:

- це процес, діяльність, а не стан;
- це спільна діяльність громади;
- це партнерство влади громади та бізнесу;
- суб'єктом діяльності з місцевого розвитку місцева громада: населення території або декілька місцевих громад, об'єднаних єдиними цілями;
- рушійною силою розвитку є фактори місцевих конкурентних переваг;
- двигуном розвитку територіальної громади є економіка;

- критерієм розвитку є задоволення потреб членів громади, підвищення життєвого рівня населення, зростання стандартів життя.

Основна діяльність влади в місцевому економічному розвитку:

- Займатись питаннями місцевого економічного розвитку – планувати, реалізовувати плани, конкурувати за інвестиції та кращі робочі місця тощо;
- Розробити та донести виразне та стимулююче економічне бачення напромаку;
- Використовувати місцевий ресурс громади для створення конкурентних переваг;
- Забезпечити мотивацію та спроможність «ключових учасників» використовувати переваги та ефективно співпрацювати;
- Створити та підтримувати інституції , що сприяють використанню інтелектуального потенціалу, постійній модернізації та інноваціям;
- Забезпечити бажання та спроможність ключових установ пристосовуватись до викликів глобальної економіки.

Місцевий економічний розвиток неможливий без спільної діяльності громад. Він пов'язаний з діями, програмами та проектами, здійснення яких дозволяє громаді підвищити конкурентоздатність та поліпшити економіку свого середовища. Конкуруючи з іншими містами в створенні найсприятливішого середовища для бізнесу, що включає інфраструктуру та послуги якомога вищої якості за якомога нижчу вартість для підприємств, міста можуть забезпечити значний розвиток існуючого бізнесу, стимулювати створення нових підприємств і залучати інвестиції .

Наявність якісніших послуг та інфраструктури дозволяють підприємствам встановлювати нижчі ціни на продукцію та послуги, що сприяє збільшенню обсягів продажу, створенню робочих місць та податкових надходжень. Збільшення податкових надходжень у результаті зростання бізнесу та більшої зайнятості означає, що міста можуть, у свою чергу, підвищити якість послуг та інвестувати в розвиток інфраструктури, стаючи таким чином ще більш привабливими для бізнесу та далі підвищуючи якість життя своїх громадян. Місцевий економічний розвиток позитивно впливає на всю громаду включно з місцевою владою, бізнесом і громадянами.

Схема зображення ролі бізнесу в місцевому розвитку (рис.1.1)

У нормативно-правовій системі діяльності територіальної громади чільне місце належить місцевим нормативним актам, у яких є можливість максимально врахувати специфіку територіальної громади, врегулювати питання найбільш проблемних для членів громади. До таких актів дослідники відносять: 1) рішення місцевих референдумів; 2) статuti територіальних громад; 3) акти нормативного характеру представницьких органів місцевого самоврядування; 4) акти нормативного характеру управлінських органів місцевого самоврядування. Беручи за основу нормативно-правову базу, що стосується місцевого самоврядування в Україні, можемо виділити такі групи нормативно-правових актів, що стосуються проблем активізації діяльності територіальних громад та їх членів:

- 1) Конституція України, яка закладає конституційні основи місцевого самоврядування, закріплює можливості активної участі в суспільно-політичному житті;
- 2) закони, що врегульовують засади місцевого самоврядування, повноваження органів та посадових осіб («Про місцеве самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про всеукраїнський та місцевий референдуми» тощо);
- 3) закони, що визначають порядок формування органів місцевого самоврядування та обрання голів територіальних громад («Про вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних та міських голів» тощо);
- 4) галузеві закони, що визначають місце і роль органів та посадових осіб місцевого самоврядування в певних галузях правовідносин, що належать предмета

регулювання цими законами (Земельний Кодекс, закони України: «Про об'єднання громадян», «Про підприємництво», «Про охорону навколишнього середовища» тощо);

5) нормативні акти Кабінету Міністрів України, міністерств, відомств та інших центральних органів виконавчої влади, що ухвалюються на основі законів України й визначають порядок реалізації певних норм цих законів (перелік актів, що встановлюють підходи щодо організації тендерних закупівель, встановлення заробітних плат у системі виконавчих органів ради, виплати субсидії тощо);

6) нормативні акти місцевої ради, що встановлюють особливості здійснення місцевого самоврядування в певній громаді (місцевий статут) та правила процедури роботи органів місцевого самоврядування (регламент ради та виконкому, положення «Про комісії ради» тощо)

7) міжнародні нормативно-правові акти, що регулюють особливості здійснення місцевого самоуправління, забезпечення демократичного врядування тощо.

На конституційно-нормативному рівні закріплено право територіальної громади на місцеве самоврядування, що створило умови для становлення принципово нового суб'єкта владних повноважень.

Територіальний розвиток характеризується комплексом різноманітних просторових, економічних, соціальних, культурно-духовних, екологічних та інших чинників, які необхідно враховувати в процесі здійснення територіального планування. Саме тому на території розробляється не один, а низка планувальних документів, кожен з яких має свій об'єкт, принципи, призначення, однак разом вони формують цілісну систему планування місцевого розвитку. Обов'язковими для розробки, базовими видами планувальних документів на місцевому рівні є:

1. Стратегії місцевого розвитку.
2. Просторові програми (Генеральні плани населених пунктів).
3. Щорічні програми соціально-економічного розвитку та культурного розвитку території.

Стратегії та щорічні програми місцевого розвитку спрямовані на формування сприятливого середовища для розвитку підприємницького сектору, залучення інвестицій, забезпечення соціальних потреб населення, підвищення рівня його життя. Просторові програми (Генеральні плани) стосуються розвитку території як об'єкта реалізації містобудівної політики місцевої влади. Усі види документів тісно пов'язані між собою, сприяють вирішенню питань підвищення ефективності функціонування території, але водночас різняться між собою. Розробка довгострокового стратегічного документа необхідна для визначення діючих тенденцій і закономірностей місцевого розвитку, формування на цій основі сценаріїв перспективного соціально-економічного та екологічного розвитку, визначення етапів і термінів досягнення місцевих пріоритетів. Для забезпечення реалізації окремих пріоритетних напрямів стратегії розробляються та виконуються місцеві цільові програми розвитку окремих сфер економічної діяльності, які мають перетворитися на дієвий інструмент реалізації довгострокової місцевої політики.

У висновку першого розділу хочеться зазначити, що окремою складовою економічного планування є планування соціально-економічного розвитку регіонів, яке є цивілізованим механізмом реалізації державної регіональної політики і дозволяє спрямовувати у вигідне для певної місцевості русло інтереси ділових кіл і громадськості конкретної території.

Як форма державного регулювання територіальне планування підтримує економічну рівновагу, впливає на якісне перетворення та стимулює розвиток економіки.

Отже, стратегія місцевого розвитку – це першочергово стратегія економічного розвитку міст та регіонів, направлена на зростання конкурентоспроможності територіальної громади.

При розробці стратегій економічного розвитку міста чи регіону слід спиратись на шість таких постулатів:

1. Економічний розвиток створюється бізнесом.

2.Робочі місця забезпечують добробут громади і впливають на зростання як індивідуальних доходів мешканців, так і на зростання сукупного суспільного продукту.

3. Місцева влада та громадські організації створюють умови для розвитку бізнесу.

4. Розвинена інфраструктура є переважаючим елементом конкурентоспроможності громади.

5. Якісні послуги, що надаються місцевою владою громаді та бізнесу є елементом конкурентних переваг.

6. Ефективне управління містом чи регіоном забезпечується системним менеджментом, місцевими ресурсами, співпрацею зацікавлених осіб та тристороннім партнерством.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

2.1. Моніторинг показників соціально-економічного розвитку територіальної громади міста Чернівці.

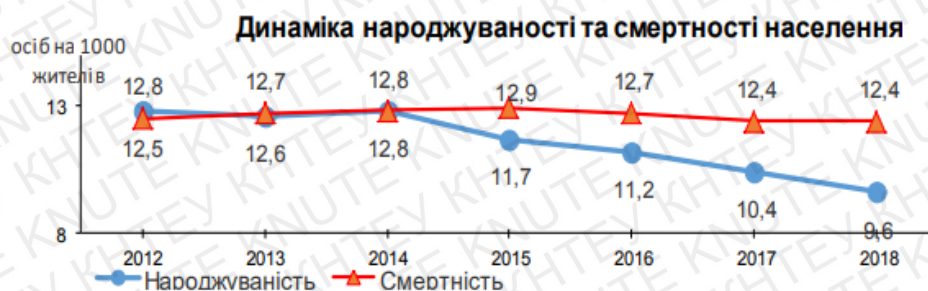
Рівень соціально-економічного розвитку міста відбиває в органічному поєднанні кількісну і якісну сторони господарської діяльності, характеризує передусім ступінь використання виробничих ресурсів, можливості задоволення найважливіших суспільних та індивідуальних потреб, ефективність наявного економічного потенціалу, вклад міста в народне господарство країни. Саме цей показник в сьогоденних умовах господарювання може, на нашу думку, служити базою для вироблення регуляторів зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів через систему комплексного планування.

На відміну від показників загального потенціалу, показник рівня соціально-економічного розвитку не будучи залежним від абсолютних величин, земельної площі, чисельності населення, кількості залучених у господарський оборот ресурсів, характеризує якість та ефективність створеного потенціалу міста, який визначає можливості її перспективного розвитку. Тобто область може мати невеликий економічний потенціал, проте мати високий рівень соціально-економічного розвитку.

Чисельність наявного населення області на 1 листопада 2019р., за оцінкою, становила 901,9 тис. осіб.

У січні-жовтні 2019р. чисельність наявного населення зменшилась на 2466 осіб за рахунок природного та міграційного скорочень (відповідно 2118 та 348 осіб).

Кількість народжених у січні-жовтні 2019р. становила 7167 осіб, померлих – 9285 осіб. Для порівняння зображено показники минулих років.

Зображення народжуваності та смертності населення за 2012-2018 роки (рис.2.1)

Кількість зареєстрованих безробітних наприкінці листопада 2019р. становила 5,3 тис. осіб і порівняно з кінцем жовтня 2019р. збільшилася на 4,9%.

Більше половини (56,0%) від загальної кількості безробітних становили жінки.

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями (підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами-підприємцями) до державної служби зайнятості, наприкінці листопада 2019р. становила 1607 одиниць, що на 27,3% менше порівняно з жовтнем 2019р.

Навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) наприкінці листопада 2019р., становило 3 особи, що на 1 особу більше, ніж на кінець жовтня 2019р.

Середньооблікова кількість безробітних, які в листопаді 2019р. отримували допомогу по безробіттю, становила 3,8 тис. осіб. Середній розмір допомоги по безробіттю в листопаді 2019р. зменшився порівняно з жовтнем 2019р. на 3,6% і становив 2977 грн, що на 28,7% менше, ніж законодавчо встановлений мінімальний рівень заробітної плати (4173 грн).

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств, установ та організацій(з кількістю найманих працівників 10 і більше осіб) за січень-листопад 2019р. становила 7926 грн і збільшилася порівняно з січнем-листопадом 2018р. на 16,5%. На графіку зображено показники з минулими роками.

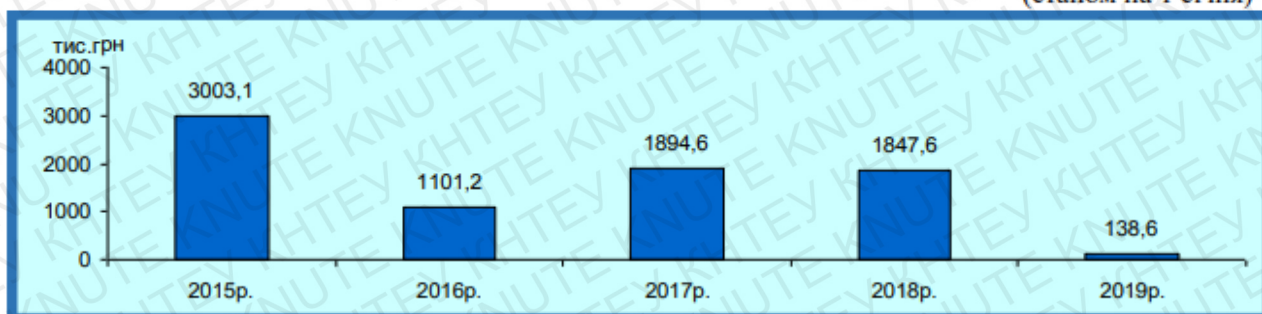
Зображення розміру середньомісячної заробітної плати а 2012-2018 роки (рис.2.2)

Індекс реальної заробітної плати (з урахуванням зміни споживчих цін) за січень-листопад 2019р. порівняно з січнем-листопадом 2018р. становив 109,0%.

Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати працівникам підприємств, установ та організацій області протягом листопада 2019р. зменшилася на 21,7% або на 44,0 тис. грн і на 1 грудня 2019р. становила 158,5 тис. грн. Загалом обсяг невикраченої заробітної плати на 1 грудня 2019р. становив 0,02% фонду оплати праці, нарахованого за листопад 2019р.

Динаміка заборгованості з виплати заробітної плати

(станом на 1 січня)

Зображення динаміки заборгованості з виплатами заробітної плати з 2015 року (рис.2.3)

Загальна сума боргу розподілилася між підприємствами оптової і роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (74,6%) та промисловості (25,4%).

На економічно активні підприємства області припадало 25,4% загальної суми боргу, на підприємства-банкрути – 74,6%.

Протягом листопада 2019р. зменшилася заборгованість працівникам економічно активних підприємств в 2,2 рази або на 46,9 тис. 15рн.. Уся сума боргу (40,2 тис. 15 рн.) припадала на промислові підприємства з водопостачання; каналізації, поводження з відходами.

У січні-листопаді 2019р. призначено субсидії на оплату житлово-комунальних послуг 102430 домогосподарствам.

Сума призначених субсидій на оплату житлово-комунальних послуг у січні-листопаді 2019р. становила 30887,2 тис. 15рн..

Середній розмір призначеної субсидії на одне домогосподарство в листопаді 2019р. становив 378,0 грн (у листопаді 2018р. – 519,8 грн).

У листопаді 2019р. субсидії на оплату житлово-комунальних послуг отримували 50428 домогосподарств.

Субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива в січні-листопаді 2019р. призначено 14375 домогосподарствам.

У січні-листопаді 2019р. сума призначених субсидій на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива становила 49983,3 тис. 15рн..

Середній розмір призначеної в листопаді 2019р. субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива на одне домогосподарство становив 3658,7 грн (у листопаді 2018р. – 3366,7 грн).

У січні-листопаді 2019р. населенням області сплачено за житлово-комунальні послуги 1573,4 млн. 15рн., що становило 101,9% нарахованих за цей період сум.

Індекс споживчих цін (ІСЦ) по області у січні-листопаді 2019р. становив 103,8% (у січні-листопаді 2018р. – 107,8%).

З початку 2019р. ціни на продукти харчування зросли на 5,7%. Суттєво подорожчали фрукти (на 14,6%), хліб (на 13,1%). Крім цього (на 8,7–1,3%) зросли

ціни на масло, рибу та продукти з риби, сир і м'який сир (творог), молоко, цукор, макаронні вироби, м'ясо та м'ясопродукти, овочі. Водночас на 18,7% знизилися ціни на яйця, на 2,6% – на олію соняшникову.

У сфері освіти ціни зросли на 9,7% через підвищення вартості послуг дошкільної та початкової освіти (на 14,3%), вищої освіти (на 8,6%).

Збільшення цін у сфері охорони здоров'я на 2,4% викликане зростанням вартості амбулаторних послуг на 8,9% та послуг лікарень на 6,0%.

Водночас знизилися ціни на послуги транспорту (на 4,8%) за рахунок зменшення вартості транспортних засобів (на 11,3%), палива та мастил (на 7,6%). Разом з тим, спостерігалось подорожчання перевезень залізничним та автодорожнім пасажирським транспортом (на 35,0% та на 0,9% відповідно).

Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива стали дешевшими на 4,5%, що викликане зменшенням розміру плати за природний газ (на 17,2%). У той же час, зросли тарифи на послуги каналізації (на 15,7%), водопостачання (на 8,1%), утримання та ремонт житла (на 2,0%).

Індекс промислової продукції в січні-листопаді 2019р. порівняно з січнем-листопадом 2018р. становив 100,0%.

Індекс промислової продукції у добувній та переробній промисловості становив 103,0%, у т.ч. у добувній промисловості і розробленні кар'єрів – 96,1%, у переробній промисловості – 103,3%.

У виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів індекс промислової продукції в січні-листопаді 2019р. порівняно з січнем-листопадом 2018р. склав 94,6%.

Порівняно з січнем-листопадом 2018р. випуск промислової продукції в текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів зменшився на 35,8%, у т.ч. у текстильному виробництві – в 1,9 рази, у виробництві одягу – на 14,3%.

У виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності індекс промислової продукції становив 96,4%, у т.ч. в обробленні деревини та виготовленні виробів з деревини та корка, крім меблів, виготовленні виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння – 96,8%.

Індекс промислової продукції в січні-листопаді 2019р. проти січня-листопада 2018р. у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції становив 98,1%.

У виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції цей показник становив 97,1%, у т.ч. у виробництві гумових і пластмасових виробів – 108,6%, іншої неметалевої мінеральної продукції – 88,9%.

У металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, індекс промислової продукції становив 68,8%.

Індекс обсягів виробництва продукції в машинобудуванні порівняно з січнем-листопадом 2018р. склав 146,8%, у т.ч. у виробництві машин та устаткування – 109,9%.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря в січні-листопаді 2019р. порівняно з січнем-листопадом 2018р. індекс промислової продукції склав 94,0%, у т.ч. у виробництві електроенергії – 89,6%.

Індекс сільськогосподарської продукції у січні-листопаді 2019р. порівняно з січнем-листопадом 2018р. становив 99,2%, індекс продукції рослинництва – 98,2%, індекс продукції тваринництва – 101,3%.

На 1 грудня 2019р. під урожай 2020р. господарствами всіх категорій посіяно 62,9 тис. га озимих на зерно та зелений корм, що на 9,1% менше, ніж на 1 грудня 2018р.

Із загального посіву озимих площі зернових культур на зерно зменшились на 7,9 тис. га або на 14,4%, ріпаку, навпаки, збільшилися на 1,5 тис.га (на 10,1%). Найбільшу частку в озимому зерновому кліні зайняли посіви пшениці озимої – 37,3 тис. га або 79,5%.

У січні-листопаді 2019р. господарствами всіх категорій вироблено 54,8 тис. т м'яса (реалізація на забій сільськогосподарських тварин у живій масі), що

на 3,8% більше, ніж у січні-листопаді 2018р., 239,6 тис. т молока (на 4,8% менше), 330,1 млн. 18рн яєць (на 4,2% більше) та 100,8 т вовни (на 4,7% менше).

За розрахунками, на 1 грудня 2019р. у господарствах усіх категорій утримувалось 84,8 тис. голів великої рогатої худоби (на 4,1% менше, ніж на 1 грудня 2018р.), у т.ч. 50,6 тис. корів (на 3,0% менше), 152,0 тис. свиней (на 3,0% більше), 46,0 тис. овець та кіз (на 0,7% менше), птиці – 3,7 млн. голів (на 1,2% менше).

У січні-листопаді 2019р. обсяг виробленої будівельної продукції (виконаних будівельних робіт) підприємствами області становив 1,7 млрд. 18рн.. Індекс будівельної продукції порівняно з січнем-листопадом 2018р. – 132,8%.

Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення склали 85,9% від загального обсягу виробленої будівельної продукції, капітальний і поточний ремонт – 11,1% та 3,0% відповідно.

Обсяг експорту товарів у січні-жовтні 2019р. становив 170,3 млн. 18рн.. США, імпорту – 181,5 млн. 18рн.. Порівняно з січнем-жовтнем 2018р. обсяг експорту збільшився на 7,4%, імпорту – в 1,6 рази. Негативне сальдо становило 11,2 млн. 18рн.. (у січні-жовтні 2018р. позитивне – 47,4 млн. 18рн..).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,94 (у січні-жовтні 2018р. – 1,43).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами зі 104 країн світу.

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 129,5 млн. 18рн.. Або 76,1% від загального обсягу експорту та збільшився проти січня-жовтня 2018р. на 11,0%.

Найвагоміші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Румунії, Польщі, Німеччини, Греції, Італії, Великої Британії, Франції, Литви та Нідерландів, серед інших країн світу – до Білорусі, Туреччини, Молдови та США.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 97,2 млн. 19рн.. Або 53,6% від загального обсягу і збільшився проти січня-жовтня 2018р. на 43,5%.

Серед країн ЄС найвагоміші імпорتنі надходження здійснено з Німеччини, Румунії, Польщі, Італії, Литви та Болгарії, серед інших країн світу – з Китаю, Туреччини, Російської Федерації, Білорусі та США.

Основу товарної структури обласного експорту складали механічні та електричні машини, продукти рослинного походження, деревина і вироби з деревини, текстильні матеріали та текстильні вироби, меблі, готові харчові продукти.

Основу товарної структури обласного імпорту складали механічні та електричні машини, текстильні матеріали та текстильні вироби, засоби наземного транспорту, недорогоцінні метали та вироби з них, мінеральні продукти, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них.

Оборот роздрібною торгівлі (включає дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля) в січні-листопаді 2019р. становив 13,9 млрд. 19рн.. Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі у порівнянні з січнем-листопадом 2018р. становив 96,7%.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі (юридичних осіб) становив 7,4 млрд. 19рн. і зменшився проти обсягу січня-листопада 2018р. на 3,1%.

У січні-листопаді 2019р. автомобільним транспортом (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) виконано вантажооборот у обсязі 1322,9 млн. ткм. У порівнянні з січнем-листопадом 2018р. вантажооборот збільшився на 16,4%.

Обсяг перевезених вантажів автомобільним транспортом становив 2713,5 тис. т, що на 21,4% більше від обсягу січня-листопада 2018р.

Пасажи́рським транспортом виконано пасажирооборот у обсязі 852,8 млн. пас. Км, що на 7,5% менше від обсягу січня-листопада 2018р.

Пасажи́рським транспортом скористалось 54,4 млн пасажирів, що порівняно з січнем-листопадом 2018р. менше на 5,7%.

Пасажирооборот, виконаний автомобільним транспортом (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями), становив 704,6 млн. пас. Км або 82,6% від загального обсягу пасажирообороту, обсяг пасажирських перевезень – 27,9 млн пасажирів або 51,4%. Порівняно з січнем-листопадом 2018р. пасажирооборот автомобільного транспорту зменшився на 8,4%, обсяги пасажирських перевезень – на 8,1%.

Отже, необхідною умовою ефективного планування є системне цілісне бачення ситуації у народному господарстві міста через потоки відповідної достовірної інформації. По суті, всі управлінські процеси – це не що інше, як пошук, фіксація, аналіз, оцінка, закріплення, поширення соціальної інформації, яка пов'язана з відображенням, пізнанням і перетворенням різних форм життєдіяльності людей.

2.2. Аналіз існуючого плану соціально-економічного розвитку міста Чернівці.

На підставі аналізу результатів і тенденцій економічного і соціального розвитку міста Чернівців 2019 року та існуючих проблемних питань в окремих галузях, враховуючи пропозиції виконавчих органів Чернівецької міської ради, підприємств і організацій міста, визначені пріоритетні напрямки економічного і соціального розвитку міста на 2020 рік, на яких пропонується сконцентрувати бюджетні та інші ресурси з метою підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості економіки міста, вирішення найгостріших проблем економічного і соціального розвитку та поліпшення якості життя мешканців.

Основними пріоритетами соціально-економічного розвитку міста Чернівців у 2020 році визначені наступні:

- підвищення ефективності муніципального управління;

-забезпечення наповнюваності бюджетів усіх рівнів шляхом проведення раціональної та ефективної податково-бюджетної політики;

-забезпечення функціонування підприємств державного, комунального та приватного секторів, бюджетних організацій, збереження тенденцій зростання обсягів бюджету міста;

-ефективне управління комунальним майном;

-створення стимулів для існуючих підприємств і «стартапів», підтримка приватної ініціативи та зміцнення позицій малого та середнього бізнесу;

-розробка та впровадження механізмів стимулювання попиту на продукцію місцевих товаровиробників та промоції підприємств міста Чернівців та їх продукції на міжрегіональних та міжнародних ярмарках і виставках;

-забезпечення спрощення і прозорості процедур реєстрації бізнесу та отримання дозволів, удосконалення діяльності виконавчих органів міської ради в питаннях регуляторної політики;

-удосконалення організації та наданні адміністративних послуг, подальше впровадження системи надання послуг через електронні комунікації;

-створення привабливого інвестиційного середовища, та формування репутації міста Чернівців як надійного бізнес-партнера у бізнес-спільноті;

-розширення географії партнерства міста Чернівців, розвиток міжнародного співробітництва;

-реалізація спільних проектів з міжнародними організаціями, залучення інноваційного досвіду та додаткового фінансування від міжнародних фінансових інституцій і приватних інвесторів для реалізації інфраструктурних та соціальних проектів в місті;

-забезпечення населення міста товарами першої необхідності та доступними послугами, формування сучасної інфраструктури торгівлі та побуту, ліквідація стихійної та несанкціонованої торгівлі;

-максимальне використання історичних, культурних та природних можливостей міста Чернівців для розвитку індустрії туризму;

- підтримка ініціатив мешканців міста за рахунок «Бюджету ініціатив чернівчан (бюджету участі)»;
- забезпечення населення міста якісними житлово-комунальними послугами, що відповідають вимогам державних стандартів;
- підвищення ефективності та надійності функціонування інфраструктурних об'єктів житлово-комунального господарства міста;
- подальша розбудова транспортної інфраструктури, розвиток та удосконалення системи міських пасажирських перевезень;
- раціональне використання території міста, формування цілеспрямованої містобудівної політики; будівництво нових та реконструкція існуючих об'єктів;
- раціональне використання енергетичних ресурсів, запровадження заходів з енергоефективності та енергозбереження в усіх сферах міського господарства;
- удосконалення системи адресної цільової допомоги та надання соціальних послуг, забезпечення умов для повноцінної інтеграції в суспільне життя міста молоді, людей з особливими потребами, учасників АТО, переселенців з тимчасово окупованих територій;
- підвищення рівня доходів населення, створення умов для підвищення рівня зайнятості мешканців міста, збереження та розвиток трудового потенціалу;
- забезпечення здорового способу життя шляхом залучення мешканців міста до участі у спортивних та оздоровчих заходах;
- формування у місті оптимальної мережі лікувальних закладів первинного та вторинного рівня для забезпечення доступу мешканців до якісних медичних послуг;
- розвиток мережі культурних закладів, підвищення якості та збільшення різноманітності культурних послуг;
- розвиток мережі закладів дошкільної та шкільної освіти відповідно до потреб мікрорайонів міста, модернізація матеріально-технічної бази закладів освіти;
- відновлення культурно-історичної спадщини міста та подальший розвиток на її основі туристичної галузі;
- забезпечення екологічної та техногенної безпеки в місті;

-підвищення рівня відкритості міської влади, запровадження інноваційних інформаційних технологій в роботі виконавчих органів міської ради, комунальних підприємств та бюджетних установ.

Планування соціально-економічного розвитку, шляхом визначення пріоритетів територіальної громади має ряд проблемних питань:

- наявність «тіньової» зайнятості населення;
- неповна зайнятість працюючих, робота підприємств в режимі неповного робочого дня;
- складнощі у працевлаштуванні соціально незахищених верств населення, випускників шкіл, непрацюючої молоді, осіб, звільнених з установ відбування покарання тощо;
- низький рівень заробітної плати запропонованих роботодавцями вакансій.
- потреба у проведенні комплексних робіт з реставрацій, реконструкцій та капітальних ремонтів установ культури, облаштування прилеглих територій відповідно до сучасних вимог;
- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення галузі;
- високий ступінь зносу основних виробничих фондів;
- низький рівень використання установами інноваційних технологій;
- недостатня кількість місць в дошкільних закладах освіти;
- створення належних умов навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами;
- необхідність оновлення матеріально-технічного забезпечення закладів освіти;
- розширення мережі гуртків, творчих об'єднань у закладах позашкільної освіти з метою охоплення більшої кількості дітей позашкільною освітою.
- недостатня кількість сучасних об'єктів спортивної інфраструктури в місті;
- невідповідність спортивних майданчиків сучасним вимогам та необхідність проведення їх реконструкції;
- погіршення стану здоров'я населення, в тому числі по причині нехтування здоровим способом життя;

- застаріла матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я;
- недостатність бюджетних асигнувань (державної субвенції) на охорону здоров'я;
- недостатня медична допомога вразливим верствам населення;
- недостатнє забезпечення населення ефективними і якісними лікарськими засобами та виробами медичного призначення;
- застарілі методи муніципального управління;
- низький рівень інформаційної комунікації між населенням та міською радою;
- зношеність мережевої інфраструктури виконавчих органів міської ради;
- наявність на території міста значної кількості зсувонебезпечних ділянок та їх активізація;
- недостатній рівень захисту населення, земельних угідь і господарських об'єктів від шкідливої дії паводкових вод;
- відсутнє забезпечення непрацюючого населення міста та населення, яке потрапляє в прогнозовані зони ураження при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах засобами індивідуального захисту.

Отже, на підставі аналізу результатів і тенденцій економічного і соціального потенціалу міста Чернівців та існуючих проблемних питань в окремих галузях, враховуючи пропозиції виконавчих органів Чернівецької міської ради, підприємств і організацій міста, визначені пріоритетні напрямки економічного і соціального розвитку міста на 2020 рік, на яких пропонується сконцентрувати бюджетні та інші ресурси з метою підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості економіки міста, вирішення найгостріших проблем економічного і соціального розвитку та поліпшення якості життя мешканців.

2.3. Стратегічне бачення перспективного плану розвитку територіальної громади міста Чернівці

Створення стратегічного плану місцевого розвитку не є самоціллю і не здійснюється лише задля документу чи процесу (хоча обраний метод процесу є важливим), це інструмент, який допомагає підняти конкурентоспроможність громади, міста чи регіону, раціонально використати обмежені ресурси, залучити місцевий людський потенціал, забезпечити синергетичний ефект, сформувати умови для майбутнього зростання території та добробуту населення.

(Таблиця 2.1)

Стратегічне бачення					
із сприятливими умовами для розвитку малого та середнього бізнесу	відкрита для впровадження інновацій та інвестицій	з розвинутою інфраструктурою, в тому числі для спорту та туризму	активний учасник транскордонної та міжнародної співпраці	громада, де зберігаються та примножуються багатонаціональні звичаї й традиції	

Стратегічне бачення міста Чернівці – це місто високо розвинутого підприємництва у різних сферах економічної діяльності, туризму, рекреації, наукоємних технологій, екологічно-чистого виробництва та раціонального природокористування, освіти, науки, спорту та культури, що забезпечує комфортність життя для мешканців і гостей.

Місія стратегії розвитку міста Чернівці, забезпечення комфортних умов для життя та ведення бізнесу шляхом:

- створення сприятливого бізнес-клімату, умов для інвестування, використання позабюджетних джерел фінансування;

- збереження історично-культурної спадщини, розвиток нових напрямків культурного життя, подій та заходів, що забезпечать його привабливість, як для мешканців, так і туристів;

- збереження і розвиток історичного обличчя міста, його архітектури, ландшафту, міського середовища, екосистеми, історичних цінностей;

- розвиток сучасної інженерно-технічної та транспортної інфраструктури;

- надання високоякісних послуг мешканцям і відвідувачам міста;
- підвищення довіри до влади, її прозорість і відкритість до громади, регулярна звітність щодо досягнутих результатів.

Стратегічне бачення – це спільне, погоджене на основі консенсусу, бачення того, як місто має виглядати в майбутньому.

Зміст стратегічного бачення є достатньо конкретним для зосередження уваги і забезпечення напрямків для майбутніх дій, але, разом з цим, він є достатньо широким для врахування інноваційних проектів, які сприятимуть економічному зростанню.

Кінцевою метою, яка впливає зі сформульованого бачення, є створення для жителів міста вищих стандартів життя, забезпечення можливості та бажання працювати, зростання заможності городян.

Висновки

Плануванню соціально-економічного розвитку територіальної громади, а також основним напрямкам стратегії розвитку, приділяється велика увага. Планування є основною формою діяльності місцевої влади, для вдосконалення соціального та економічного становища територіальної громади. Стратегію планування формують актуальні проблеми громад, що потребують вдосконалення.

Міста глобалізуються в світові економічні процеси, але намагаються одночасно зберегти і посилити власну індивідуальність. Вони починають функціонувати як особливі суспільні організми, що прагнуть у конкурентній боротьбі з собою подібними залучити більше (за якістю та кількістю) нових мешканців та бізнесів.

Сьогодні містам важливо створити нові осередки культури і креативності у своєму середовищі, а не лише існувати як прості об'єкти, які щонайбільше керуються принципами безбитковості бюджетів, простого збереження певних традицій і принципів у містобудуванні чи діють задля розв'язання якихось, навіть досить важливих, міських проблем.

Необхідною умовою ефективного планування є системне цілісне бачення ситуації у народному господарстві міста через потоки відповідної достовірної інформації.

Процес розробки програми соціально-економічного розвитку міста дуже трудомісткий. Він вимагає зведення планів, прогнозів, програм різних рівнів.

Рівень соціально-економічного розвитку міста відбиває в органічному поєднанні кількісну і якісну сторони господарської діяльності, характеризує передусім ступінь використання виробничих ресурсів, можливості задоволення

найважливіших суспільних та індивідуальних потреб, ефективність наявного економічного потенціалу, вклад міста в народне господарство країни. Саме цей показник в сьогоденних умовах господарювання може, на нашу думку, служити базою для вироблення регуляторів зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів через систему комплексного планування.

Стратегічний план розвитку міста Чернівці є комплексним та реалістичним. Позитивні економічні зміни у місті можуть з'явитися в результаті виконання проєктів та досягнення поставлених у Стратегічному плані стратегічних і оперативних цілей.

Стратегічний план є програмним документом, розробленим на основі досягнення консенсусу між владою та громадою міста. В основу плану покладено принцип зосередження зусиль на пріоритетних питаннях розвитку.

Список використаних джерел

1. Парасюк І. Л. Аспекти взаємодії територіальних громад та органів місцевої виконавчої влади агломерації задля спільного економічного розвитку / І. Л. Парасюк // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2010.
2. Берданова О.В. Стратегічне планування регіонального розвитку: Навч. посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко. – К.: Вид-во НАДУ, 2007.
3. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012.
4. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 24
5. Стратегічне планування муніципального розвитку: навчально-методичний посібник / ДП «Укртехінформ»– Київ, 2013.
6. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. Закон України від 23.03.2000, № 1602-III.
7. Про моніторинг соціально-економічного розвитку малих міст і селищ. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2009 № 288.
8. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015
9. Нудельман В. І. Проблеми єдиної методики прогнозування розвитку міст // Містобудування та територіальне планування. — К., 2003. — № 16.
10. Місцевий економічний розвиток – шлях до процвітання громади: Посібник з основ теорії і практики МЕР / Авт. кол. Під ред. О.Кучеренка та І. Лепьошкіна. – Київ: ТОВ «Макрос». – 2014.
11. Карий О. Стратегічне планування розвитку міста. - Л.:ЗУРЦ. - 2007.

12. Васильченко Г.В. Теоретичні аспекти ефективних стратегій місцевого розвитку // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вип. III: Економічні науки. - Чернівці: Книги-XXI. - 2009 .
13. Васильєва О. І., Васильєва Н. В.. Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад// Інвестиції: практика та досвід. 2018.
14. Чернеженко О.М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасниках ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі. Київ: Ліра-К, 2018.
15. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади. 2019.
16. Катерина Федіна, Н. Білоус, Л. Акімова, Л. Мельник, Н. Кондрацька, О. Заячківська, О. Котик, О. Ляхович, Т. Меліхова, О. Панасюк, А. Подлевський, О. Полінчук, С. Скаковська, Ж. Шило. Фінансова та еколого-економічна політика в умовах децентралізації влади в Україні. 2018.
17. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. – К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019.
18. Герасимчук З. В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика : монографія / Герасимчук З. В., Поліщук В. Г. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2011.
19. Козловський С. В. Забезпечення стійкості та розвитку сучасних економічних систем / С. В. Козловський. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ДТД», 2017.
20. Івашків Ю.Д. Основні етапи теоретичного розвитку механізмів державного управління стратегічним плануванням на регіональному рівні / Ю. Д. Івашків // Вісник АМСУ. Серія: «Державне управління». – № 2 (11). – 2014.
21. Сментина Н. В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика: монографія. – Одеса: Атлант, 2015.
22. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. – К.: Міністерство економічного розвитку і торгівлі, 2017.

Електронні ресурси:

23. Підготовка до стратегічного планування економічного розвитку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.linc.com.ua> .

24. Соціально-економічне становище Чернівецької області. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bukoda.gov.ua> .

25. Смарт-спеціалізація є обов'язковою у системі стратегічного планування регіонального розвитку. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua> .

АНОТАЦІЯ

Шуліми О.І. Планування соціально-економічного розвитку територіальних громад

У випускній кваліфікаційній роботі висвітлені основні теоретичні засади планування соціально-економічного розвитку територіальних громад.

У ході дослідження визначено поняття місцевого економічного розвитку. Проведено моніторинг показників соціально-економічного розвитку територіальної громади. Здійснено аналіз стратегічного бачення планування соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Ключові слова: територіальна громада, соціально-економічний розвиток, стратегічне бачення, стратегічне планування.

SUMMARY

Shulima O.I. Plan of social and economic development of territorial communities.

The final qualification work highlights the basic theoretical principles of planning the socio-economic development of territorial communities.

In the course of the study the concept of local economic development is defined. The indicators of socio-economic development of the territorial community were monitored. The strategic vision of planning of socio-economic development of territorial communities is analyzed.

Keywords: territorial community, socio-economic development, strategic vision, strategic planning.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:
**ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД**

Студентки 3 курсу, 6-С групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Шуліми
Оксани
Іванівни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2020

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, першого розділу, в якому описуються теоретичні засади даної теми, другого розділу, який включає в себе три підрозділи, в яких розглядається стратегія планувань розвитку територіальних громад, висновків та списку використаних джерел із 25 найменувань. Загальний обсяг роботи складає 31 листів.

Мета цієї роботи полягає у моніторингу сучасного стану розвитку громад, аналізу планування та стратегії розвитку, що запропонована на сьогоднішній день.

Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи були поставлені такі дослідницькі завдання:

- дати конкретну характеристику стратегічному плануванню місцевого розвитку ;
- розкрити мету соціально-економічного планування розвитку територіальних громад;
- охарактеризувати основну діяльність міської влади з питань соціального та економічного розвитку, дати визначення місцевому економічному розвитку;
- проаналізувати основну діяльність влади у місцевому розвитку та її співпрацю з територіальною громадою для досягнення спільних цілей.

Об'єктом дослідження в даній випускній кваліфікаційній роботі виступає територіальна громада міста Чернівці.

Предметом дослідження даної теми, являється соціально-економічне становище територіальної громади та напрямки його розвитку та вдосконалення.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики та теоретичні засади планування соціально-економічного розвитку територіальної громади.

У другому розділі здійснюється оцінювання теперішньої ситуації та викладено стратегічне бачення перспективного плану розвитку територіальної громади.

Одержану інформацію можна використати для удосконалення стратегічного планування для подальшого соціально-економічного розвитку територіальних громад.

